

Innovatie Attaché Duitsland en Zwitserland

[Felco van der Eijk](#), 16 januari 2017, **meer informatie:** www.ianetwerk.nl

Duitsland: Wetenschaps- en onderzoeksbeleid in 2017

Tijdens de jaarlijkse briefing voor het Corps Diplomatique gaf Staatssecretaris Schütte (BMBF) een overzicht van het Duitse wetenschaps- en onderzoeksbeleid in 2017. Dat ademt continuïteit uit: Ondanks het behalen van de 3% - doelstelling (R&D – investeringen / BBP), stijgt het budget van BMBF met €1,2 mrd (+7,6%) van € 16,4 mrd naar € 17,6 mrd. Deze extra middelen gaan naar de *Neue High Tech Strategie* ('innovatie'), het *Forschungspakt* ('buiten-universitaire instituten'), het *Exzellenz-strategie* ('excellent onderzoek') en het *Hochschulpakt* ('meer en beter universitair onderwijs').

Tijdens de jaarlijkse briefing voor het Corps Diplomatique gaf Staatssecretaris Schütte (BMBF) een overzicht van het Duitse wetenschaps- en onderzoeksbeleid in 2017. Dat ademt continuïteit uit:

- Ondanks het behalen van de 3% - doelstelling (R&D – investeringen / BBP), stijgt het budget van BMBF met €1,2 mrd (+7,6%) van € 16,4 mrd naar € 17,6 mrd. Deze extra middelen gaan naar de *Neue High Tech Strategie* ('innovatie'), het *Forschungspakt* ('buiten-universitaire instituten'), het *Exzellenz-strategie* ('excellent onderzoek') en het *Hochschulpakt* ('meer en beter universitair onderwijs')
- Naast de zorgen over de Europese Onderzoeksräume ('Brexit') en oprukkend populisme, baart de daling in 2015 van de zgn. *Innovatorenquote* (aandeel bedrijven dat proces- of produktinnovatie invoert) met 1,6% naar 35,2% zorgen. Schütte: 'ofschoon de totale private R&D-investeringen nog steeds groeien, moeten we voorkomen dat een steeds kleiner aantal bedrijven innoveert en de brede basis in Duitsland behouden'.
- BMBF zal in de loop van 2017 een nieuwe internationalisatie – strategie uitbrengen ("meer effectiviteit en meer focus"). Binnen de EU waarschuwde hij tegen nationale bezuinigingen op onderzoek, omdat EU – programma's meerwaarde voor de EU als geheel moeten hebben. De gevolgen van de Brexit voor onderzoek zullen van het onderhandelingsresultaat over de vier vrijheden afhangen. Hij memoreerde de opkomst van 'nieuwe' R&D - landen zoals Zuid-Korea en China.
- BMBF ondersteunt initiatieven om de integratie van vluchtelingen te versnellen: taalonderwijs, samen met de *Handwerkskammer* een beroepstraject, *career counseling*, snellere toegang en meer beurzen voor hoger onderwijs.

Achtergrond

Kernelementen van het Wetenschaps- en onderzoekbeleid van het *Bundesministerium van Bildung und Forschung* (BMBF) zijn de *Neue Hightech Strategie* en de Drie Pakten tussen de Bond, de deelstaten en de kennispartners:

- De *Neue High Tech Strategie* sinds 2014 kan worden gezien als het Duitse publiek-private innovatiebeleid. Centraal staan zes maatschappelijke uitdagingen en tien daarmee verbonden grote programma's. Er is aandacht voor valorisatie en ondernemerschap ("betere transfer en hogere dynamiek") en initiatieven om burgers meer bij innovatie en wetenschap te betrekken ("een sterkere dialoog"). Een voorbeeld van een programma is *Industrie 4.0*: het programma om de digitalisering in de industrie te begeleiden. Schütte ziet vooral knelpunten in de infrastructuur (snel breedband) en *e - government*, terwijl de voornaamste technologische uitdagingen op het gebied van 5G liggen.
- De *Exzellenz-strategie* (vervolg *Exzellenzinitiative* sinds 2005) beoogt excellent wetenschappelijk onderzoek in universiteiten te stimuleren. Vanaf 2017 komt €533 mln per jaar beschikbaar voor zgn. *Exzellenz-Cluster* (op het gebied van wetenschappelijk-onderzoek) en 'innovatieve universitaire concepten'.
- Het *Hochschulpakt 2020* moet ervoor zorgen dat er in 2020 t.o.v. 2007 760.000 nieuwe studieplekken in universiteiten zijn gecreëerd. In deze periode wordt hiervoor voor 156 universiteiten € 38,5 mrd vrijgemaakt. Voor betere onderwijs-kwaliteit komt in deze periode meer dan €2 mrd vrij.
- In de derde fase van het *Pakt für Forschung und Innovation* ontvangen de buitenuniversitaire instituten (*Max Planck, Fraunhofer, Helmholtz, Leibniz* en de *Deutsche Forschungsgemeinschaft*) tot 2020 jaarlijks 3 % extra budget. Van 2011 tot 2015 bedroeg de toename 5% per jaar.